

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра хімії та фармації**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 доц. Іванишук С.М.
“ 3 ” вересня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕТИКА І ДЕОНТОЛОГІЯ У ФАРМАЦІЇ

спеціальність 226 Фармація, промислова фармація
освітня програма Фармація, промислова фармація
факультет Медичний

2018-2019 навчальний рік

Робоча програма Етика і деонтологія у фармації
спеціальність 226 Фармація, промислова фармація,
освітня програма Фармація, промислова фармація

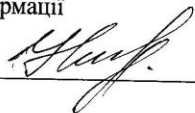
Розробник:

Вишневська Людмила Василівна – доцент кафедри хімії та фармації, кандидат педагогічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри хімії та фармації

Протокол від “3” вересня 2018 року № 2

Завідувач кафедри хімії та фармації

_____ (Іванищук С.М.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (денна, заочна)	Дисципліни професійної та практичної підготовки	
Модулів –1	Спеціальність 226 «Фармація. промислова фармація» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів –2		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0,5 самостійної роботи студента - 1	Ступінь вищої освіти: Бакалавр	Лекції	
		22 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		46 год.	82 год.
		Вид контролю: залік.	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для заочної форми навчання – 1 : 8

1. Пояснювальна записка

Мета курсу: Формування системи знань з моралі, фармацевтичної етики, біоетики та фармацевтичної деонтології для подальшого належного виконання професійних обов'язків фахівцями фармації.

Завдання курсу:

Теоретичні:

1. Засвоєння сутності основних понять етики, моралі, фармацевтичної етики, моралі, біоетики та фармацевтичної деонтології.
2. Нормативні документи про права та відповідальність фармацевтичних працівників.
3. Вимоги ВООЗ до сучасних провізорів.
4. Етичний кодекс фармацевтичного працівника.

Практичні:

1. Набуття вмінь успішного спілкування та взаємодії провізорів з медичними працівниками, провізорів між собою, з клієнтами аптек; працівниками оптових фірм, представники контролюючих органів згідно стандартів.
2. Керуватися вимогами ВООЗ до сучасних провізорів.
3. Вирішення моральних та комунікативних проблем, пов'язаних з практичною діяльністю фармацевтичного працівника.

Компетентності

Загальні компетентності спеціальності (ЗК)

ЗК₁. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим. Здатність діяти соціально, відповідально та з громадянською свідомістю

ЗК₂. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК₃. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК₄. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим

ЗК₆. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії

ЗК₉. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК₁₀. Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді

Програмні результати навчання згідно з вимогами освітньої програми:

ПРЗ 1. Знання норм санітарно-гігієнічного режиму, вимог техніки безпеки та охорони середовища при здійсненні професійної діяльності. Знання гуманістичних і етичних засад соціальної взаємодії в професійній діяльності.

ПРЗ 2. Знання сутності та способів використання креативних методів та підходів у професійній діяльності. Знання принципів професійного спілкування сучасною українською літературною та іноземними мовами.

ПРЗ 11. Знає особливості та алгоритми здійснення консультування та фармацевтичної опіки під час вибору та відпуску безрецептурного лікарського засобу.

ПРУ 1. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності, дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму, вимог техніки безпеки та охорони середовища при здійсненні професійної діяльності. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРУ 2. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахування суспільних і виробничих інтересів. Аргументувати інформацію для прийняття рішень,

нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРУ 4. Здійснювати професійне спілкування сучасною українською літературною мовою, використовувати навички усної та письмової комунікації іноземною мовою. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді.

ПРК 1. Здатність до фахового спілкування в діалоговому режимі з колегами. Вміння коректно використовувати мовні засоби в професійній діяльності. Вміння відображати результати своїх наукових досліджень у письмовому вигляді та здатність до презентації результатів своїх досліджень.

ПРК 2. Здатний розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва. Здатність працювати в міждисциплінарній команді, мати навички міжособистісної взаємодії і використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології при спілкуванні, а також для збору, аналізу, обробки, інтерпретації даних.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Етика і деонтологія у фармації» має тісний зв'язок з такими дисциплінами як філософія, педагогіка, психологія, теорія виховання, соціологія, менеджмент та маркетинг у фармації, фармакологія, фармакоекономіка, організація та економіка фармації, фармацевтичне законодавство.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Історія формування етики як науки.

Обґрунтування необхідності включення до навчального плану «Фармація, промислова фармація» дисципліни «Етика і деонтологія у фармації». Специфіка етичного знання Історія формування етики як науки. Характеристика епохи античності з позицій формування етики як науки: початок процесу формування етики. Погляди Аристотеля та його попередників. Устрій суспільства і його зв'язок з основами доброчинного життя. Напрямок «золотої середини» у поглядах давньогрецького філософа Аристотеля. Культурні надбання мислителів античності, які зумовили розвиток етики в подальші сторіччя. Етичний релятивізм, евідемонізм, гедонізм, аскетизм, стоїцизм. Характеристика епохи середньовіччя з позицій формування етики як науки та по відношенню до епохи античності: геоцентризм, найважливіші чесноти епохи середньовіччя. Характеристика епохи Нового часу з позицій формування етики як науки (17 – 18 ст.). Протестантизм, як новий різновид християнства; різні форми свободи думки: атеїзм, деїзм, скептицизм, пантеїзм; теорія розумного егоїзму. Характеристика етичної думки кінця 19 і кінця 20 ст. Характеристика етичної думки кінця 20 і початку 21 ст..

Семінарське заняття №1, 2

Тема 2. Мораль як предмет етики.

Сутність моралі і її значення для суспільного життя. Мораль як предмет етики. Функції моралі: оцінювальна, пізнавальна, світоглядна, виховна, регулятивна. Моральність, звички, норми моралі. Моральна свідомість. Понятійний апарат та характеристики моральної свідомості. Добро і зло. Справедливість. Обов'язок. Совість. Щастя. Суть життя.

Семінарське заняття № 3

Тема 3. Професійна етика фармацевтичних працівників

Семантична сутність окремих понять, необхідних для формування професійної етики фармацевтичних працівників. Професійна етика та професійна мораль. Специфіка та принципи професійної моралі. Виховання морально-етичних цінностей: чесність, милосердя, совісність, відповідальність за доручену справу і таке ін. Суть поняття деонтології. Суть понять фармацевтичної етики та фармацевтичної деонтології. Чинники, які впливають на формування внутрішнього обов'язку особистості. Історія формування фармацевтичної етики і деонтології. Досвід минулого з медицини та фармації в підготовці фармацевтичних працівників. Клятва Гіппократа. Концепція Альберта Швейцера «благоговіння перед життям». Біоетика в фармації. Коротка характеристика кваліфікації провізор з позиції професійної етики та деонтології.

Семінарське заняття № 4

Тема 4. Професійна моральність фармацевтичних працівників

Випадки деетизації та дегуманізації в сучасній медицині та фармації. ВООЗ про підготовку та вимоги до сучасних провізорів (фармацевтів). Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. Належна фармацевтична практика. Поняття про лікарський засіб (ЛЗ), оригінальний та генеричний.

Проблемні питання сьогодення в фармації: комерційний характер роботи аптечних закладів і соціальна їх функція, надходження на фармацевтичний ринок неякісних та фальсифікованих лікарських засобів, участь бізнесменів у діяльності аптечних та фармацевтичних закладів, тощо.

Семінарське заняття № 5

Тема 5. Основи професійних комунікацій

Вміння спілкуватися з людьми – шлях до успіху. Мовні та психологічні ключі визначення типу людини. Диференційований підхід до споживачів. Спілкування з конфліктною людиною. Стандарти обслуговування (алгоритм спілкування провізорів/фармацевтів із покупцем в аптеці). Контроль якості обслуговування споживачів аптеки: внутрішні інспекції та метод MYSTERY SHOPPING (таємничий покупець). Належна фармацевтична опіка. Протоколи провізора (фармацевта) при відпуску безрецептурних лікарських засобів.

Союз або тріада: лікар – хворий – провізор/фармацевт. Взаємовідносини провізора/фармацевта та лікаря. Взаємовідносини провізорів у колективі. Взаємовідносини провізорів/фармацевтів з медичними представниками.

Семінарське заняття № 6

Змістовий модуль 2. Етичні, біоетичні та деонтологічні основи взаємодії суб'єктів на фармацевтичному ринку

Тема 6. Етичні та біоетичні принципи просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок

Неетичні дії суб'єктів ринку. Критерії ВООЗ з просування ЛЗ на ринок. Мета критеріїв, сфера їх використання. Правила належної промоції фармацевтичними компаніями лікарських засобів професіоналам охорони здоров'я. Рекламування ЛЗ серед лікарів та населення. Робота медичних представників. Симпозіуми та наукові наради як спосіб просування ЛЗ. Вимоги до інформації в інструкціях з медичного призначення ЛЗ. Упаковка та маркування. Постмаркетингові дослідження. Самостійне лікування безрецептурними ЛЗ.

Семінарське заняття № 7

Тема 7. Бізнес-етика

Соціальна відповідальність бізнесу: «за» і «проти». Труднощі та перспективи фармацевтичної індустрії. Порушення принципів етики при просуванні ЛЗ на ринок. Етика ділових відносин. Мовна та психологічна культура ділового спілкування. Невербальні засоби в діловій мовній практиці. Техніка ділового спілкування. Управлінська етика: визначення, сутність. Основні ознаки колективу. Обмеження, які заважають роботі колективу. Вимірювання ступеня зрілості колективу за В.Зигертом та Л. Ланг. Формування етичних норм і культури підприємництва в організаціях. Етичні кодекси робітників і службовців. Етичні відносини в колективі Загальні принципи спілкування керівника із підлеглими.

Особливості ведення бізнесу в інших країнах.

Семінарське заняття №8, 9

Тема 8. Права та відповідальність фармацевтичного працівника

Права та обов'язки провізора (фармацевта). Соціальний захист фармацевтичного працівника. Належне виконання професійних обов'язків. Неналежне виконання професійних обов'язків. Правопорушення і відповідальність. Види відповідальності: дисциплінарна, матеріальна, моральна, адміністративна та кримінальна. Ятрогенні захворювання і помилки провізорів. Попередження помилок провізорів.

Семінарське заняття № 10

Підсумковий модульний контроль.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	усь о го	у тому числі					усь о го	у тому числі			
		ле кц ії	п р а к .	се м.	і н д .	с. р .		ле кц ії	се м	інд .	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Модуль 1. Етика і деонтологія у фармації											
Змістовий модуль 1. Етичні, біоетичні та деонтологічні аспекти – складові моральності фармацевтичних працівників											
Тема 1. Історія формування етики як науки.	14	4	-	4	-	6	14				14
Тема 2.. Мораль як предмет етики.	10	2	-	2	-	6	10				10
Тема 3. Професійна етика фармацевтичних працівників	12	4	-	2	-	6	12	2			10
Тема 4. Професійна моральність фармацевтичних працівників	12	4	-	2	-	6	12		2		10
Тема 5. Основи професійних комунікацій	10	2	-	2	-	6	10				10
Разом за змістовим модулем 1	58	16	-	12	-	30					
Змістовий модуль 2. Етичні, біоетичні та деонтологічні основи взаємодії суб'єктів на фармацевтичному ринку											
Тема 6. Етичні та біоетичні принципи просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок	9	2	-	2	-	5	9				9
Тема 7. Бізнес-етика	13	4	-	4	-	5	13	2			11
Тема 8 Права та відповідальність фармацевтичного працівника	10		-	4	-	6	10		2		8
Разом за змістовим модулем 2	32	6	-	10	-	16					
Усього годин	90	22	-	22	-	46	90	4	4		82

5. Змістові модулі навчальної дисципліни

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Етичні, біоетичні та деонтологічні аспекти – складові моральності фармацевтичних працівників		
1,2	Етика як сукупність знань про мораль та поведінку	4
3	Мораль як предмет етики.	2
4,5	Професійна етика фармацевтичних працівників	4
6,7	Професійна моральність фармацевтичних працівників	4
8	Основи професійних комунікацій	2
Змістовий модуль 2. Етичні, біоетичні та деонтологічні основи взаємодії суб'єктів на фармацевтичному ринку		
9	Етичні та біоетичні принципи просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок.	2
10,	Особливості управлінського спілкування	2
11	Техніка ділового спілкування	2
Усього		22

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Етичні, біоетичні та деонтологічні аспекти – складові моральності фармацевтичних працівників		
1	Історія формування етики як науки (від епохи античності до епохи середньовіччя)	2
2	Історія формування етики як науки (від епохи середньовіччя до нашого часу)	2
3	Мораль як предмет етики і запорука моральності у майбутній професійній діяльності	2
4	Професійна етика фармацевтичних працівників.	2
5	Обґрунтування необхідності Етичного Кодексу у роботі працівників галузі охорони здоров'я	2
6	Вміння спілкуватися з людьми – шлях до успіху Контроль засвоєння ЗМ-1	2
Змістовий модуль 2. Етичні, біоетичні та деонтологічні основи взаємодії суб'єктів на фармацевтичному ринку		
7	Етичні принципи просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок	2
8	Моральні засади в управлінському спілкуванні	2
9	Техніка ділового спілкування	2
10	Права та відповідальність фармацевтичного працівника Контроль засвоєння ЗМ-2	4
	Підсумковий модульний контроль	
Усього		22

Самостійна робота (Підготовка рефератів, есе, доповідей, презентації.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Етичні, біоетичні та деонтологічні аспекти – складові моральності фармацевтичних працівників		
1	Історія формування етики як науки	6
2	Мораль як предмет етики	6
3	Професійна етика фармацевтичних працівників	6
4	Професійна моральність фармацевтичних працівників	6
5	Основи професійних комунікацій (Морально-психологічний клімат в колективі. Стимулювання роботи фармацевтичних працівників)	6
Змістовий модуль 2. Етичні, біоетичні та деонтологічні основи взаємодії суб'єктів на фармацевтичному ринку		
6	Етичні та біоетичні принципи просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок (Біоетика як сучасний напрямок медицини та фармації. Етичні аспекти керівництва трудовими колективами в аптечних/-фармацевтичних організаціях)	5
7	Бізнес-етика	5
8	Права та відповідальність фармацевтичного працівника	6
	Усього	46

Заочна форма навчання

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Професійна етика фармацевтичних працівників	2
2	Техніка ділового спілкування	2
Усього		4

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Обґрунтування необхідності Етичного Кодексу у роботі працівників галузі охорони здоров'я	2
2	Права та відповідальність фармацевтичного працівника Підсумковий модульний контроль	2
Усього		4

Самостійна робота (Підготовка рефератів, есе, доповідей, презентації)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія формування етики як науки	14
2	Мораль як предмет етики	10
3	Професійна етика фармацевтичних працівників	10
4	Професійна моральність фармацевтичних працівників	10
5	Основи професійних комунікацій (Морально-психологічний клімат в колективі. Стимулювання роботи фармацевтичних працівників)	10
6	Етичні та біоетичні принципи просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок (Біоетика як сучасний напрямок медицини та фармації. Етичні аспекти керівництва трудовими колективами в аптечних/-фармацевтичних організаціях)	9
7	Бізнес-етика	11
8	Права та відповідальність фармацевтичного працівника	8
Усього		82

6. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, проблемний виклад, частково-пошуковий, наочний – ілюстрації, презентації, аналітичний метод та ін.

7. Методи контролю

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), проміжному (перевірка засвоєння змістових модулів), так і підсумковому (під час контрольних заходів). Модульний контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модуля (залікового кредиту). В модулі 1 (дисципліні) передбачається два поточних контролю засвоєння змістових модулів. Семестр закінчується підсумковим модульним контролем – заліком. Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті відповідно конкретним цілям теми, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно.

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни

Критерії оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях

Критерії оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях			
За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
відмінно	90-100	A	Відповідь або завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал для внесення власних аргументованих суджень стосовно практичної діяльності. Студент має системні, дієві здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми.
добре	82-89	B	Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача. Студент може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних виробничих ситуаціях.
	74-81	C	Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Здатен на реакцію відповіді іншого студента, опрацювати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат і захистити його найважливіші положення.
задовільно	64-73	D	Відповідь і завдання відзначаються фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Студент володіє навчальним матеріалом, виявляє здатність елементарно викласти думку.
	60-63	E	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички такої діяльності.
незадовільно	35-59	FX	Формулювання відповіді на поставлені завдання відбувається за підтримки викладача та відзначаються фрагментарністю. Теоретичний зміст курсу засвоєно частково, необхідні риси належної практики фармацевтичного працівника не сформовані.
	1-34	F	Більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
відмінно	90-100	A	■ Завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. ■ Визначає рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень. Вибирає інформаційні джерела, адекватні цілі проекту. ■ Користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання виробничого характеру; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування виробничих явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми ■ Робить висновки і приймає рішення у ситуації невизначеності. володіє уміннями творчо-пошукової діяльності.
добре	82-89 74-81	B C	■ Завдання відзначається неповнотою виконання без допомоги викладача. ■ Інтерпретує отриману інформацію у контексті своєї діяльності. Критично ставиться до отриманої інформації; наводить аргументи ■ Студент може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях., але має певні труднощі у застосуванні їх без допомоги викладача у нестандартних умовах.
задовільно	64-73 60-63	D E	■ Використовує лише запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; має фрагментарні уявлення про роботу з науковим джерелом взагалі. ■ Демонструє розуміння отриманої інформації. Демонструє розуміння висновків з певного питання. Відсутні сформовані уміння та навички. • Володіє лише
незадовільно	35-59 1-34	FX F	■ Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані. ■ Більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Критерії оцінювання знань студентів на заліку

Критерії оцінювання початкових досягнень	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ЄКТС
■ Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. ■ Студент самостійно засвоює знання у стандартних і нестандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки, але при цьому допускає незначних помилок, тому потребує корекції висновків викладачем. ■ Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, порівнянням), його навчальна діяльність не позначена вміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію. ■ Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, порівнянням), без викладача не вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. ■ Студент при бажанні самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, порівнянням), без викладача не вміє і не хоче робити висновки, виправляти допущені	Зараховано	90-100 82-89 74-81 64-73 60-63	A. B, C, Д, Е
■ Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Незараховано З МОЖЛИВІСТЮ повторного складання заліку	35-59	FX
■ Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	1-34	F

14. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. - Х: НФаУ: Золоті сторінки, 2010. – 16 с.
2. Котвіцька, А. А. Ретроспективний огляд формування моральних принципів медичної та фармацевтичної етики / А. А. Котвіцька, Н. В. Чмихало // Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики : матеріали II Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. 27-28 берез. 2014 р., м. Харків. - Х. : Вид-во НФаУ. – 2014. – С. 101-103.
3. Мнушко З. М. Менеджмент та маркетингу у фармації. Ч. II. Маркетинг у фармації : підручн. для студ. ВНЗ. – 2-ге вид., доп. та перероб. / З. М. Мнушко, Н. М. Діхтярьова ; за ред. З. М. Мнушко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки – 2010. – 512 с.
4. Мнушко З. М. Менеджмент та маркетингу у фармації: ч. I. Менеджмент у фармації: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / З.М. Мнушко, Н.М. Діхтярьова; за ред. З.М. Мнушко. – 2-ге вид. — Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки. – 2009. – 448 с.
5. Толочко, В. М. Етика фармацевтичної діяльності : метод. рек. для підготовки та проведення практ. занять з курсу «Управління та економіка фармації» в системі післядипломної освіти спеціалістів фармації ПК «Фармація» МОЗ і АМН України / В. М. Толочко, Ю. П. Медведєва. – Х. : Вид-во НФаУ. – 2010. – 28 с.
6. Фармацевтическая этика и деонтология : тексты лекций / З. Н. Мнушко, Н. М. Дихтярева, Н. В. Чернобровая, С. В. Хименко. – Х. : НФаУ : Золотые страницы, 2002. – 88 с.
7. Этика и деонтология в фармации : метод. рек. к семинар. занятиям. отеч. и иностр. студ. спец. «Фармация» / З. Н. Мнушко, Н. Н. Слободянюк, З. Р. Сафиулина и др. – Х. : НФаУ, 2009. – 112 с.
8. Ethics and deontology in pharmacy : texts of lectures // I. V. Sofronova, V. V. Malyi, I. V. Timanyuk, M. N. Kobets – Kharkiv : NUPh, 2015. – 68 p.
9. Ethics and deontology in pharmacy: meth. recom. for seminar classes / V. V. Malyi, I. V. Timanyuk, Z. R. Safiulina – Kh. : NUPh, 2015. – 50 p.

Допоміжна

1. Котвіцька, А. А. Дослідження впровадження етичного кодексу фармацевтичних працівників України у практичну діяльність / А. А. Котвіцька, І. О. Сурікова, Н. Б. Гавриш // Соціальна фармація в охороні здоров'я. – 2015. – № 1. – С. 45-52.
2. Малец Л. Корпоративная этика: практические рекомендации для лидера // Персонал. – 2001. – № 2 (62). – С. 72–73.
3. Менабде Н., Егоренкова Е., Надлежащая аптечная практика (НАП) в общественной и больничной аптеках / Н. Менабде, Е. Егоренкова //Провизор. – 1999.– № 18.– С. 26–28.
4. Мешковский А.П. ВОЗ о роли фармацевтов /А.П. Мешковский //Фарматека. – 1999.– № 6.– С.3–5.
5. Мнушко З.Н., Сафиулина З.Р., Пестун И.В., Оккерт И.Л. Знание профессиональной этики и деонтологии – составляющая успеха в деятельности провизора // Провизор. – 2011. – № 6. – С. 30 – 35.
6. Носик О. М. Вплив корпоративної культури на ефективність функціонування підприємства / О. М. Носик, Г. Д. Буніна // Професійний менеджмент в сучасних умовах розвитку ринку : матеріали доп. IV наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Харків, 3 листоп. 2015 р. – Х. – 2015. – С. 22-23.
7. Пашков В.М. Загрози у галузі охорони здоров'я. Господарсько-правова характеристика та класифікація //Еженедельник АПТЕКА.– 2007.– №29 (600).– С. 98–99.

8. Провізор як провідник принципів біоетики у фармацевтичній практиці /О.М. Грищенко, В.Л.Кулініченко, О.М.Тернова, В.І.Тодорова //Фармац. журн. –2003. –№ 4. – С. 46–50.

9. Сафиулина З.Р., Мнушко З.Н., Тиманюк И.В. Современные проблемы создания и использования торговых наименований лекарственных препаратов /З.Р. Сафиулина, З.Н. Мнушко, И.В. Тиманюк //Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики: Матеріали Міжнародної науково-практичної Internet-конференції (м. Харків, 28 – 29 березня 2013 р.) – Харків. – 2013. – С. 256 – 262.

10. Фармацевтическая опека – важнейший аспект клинической фармации /И.А. Зупанец, В.П.Черних, С.Б. Попов, Н.В. Бездетко // Провизор.–2000.–№ 11.– С. 6–7.

11. Фармацевтичне право як базова основа вдосконалення соціальних і морально-етичних правовідносин між лікарем, хворим і провізором у фармацевтичному бізнес середовищі /В.О.Шаповалова, З.С. Галаван, С.І. Зброжек, В.В. Шаповалов, Л.О. Гуторова //Фармац. журн. –2006. –№ 2.–С. 33–38.

12. Ходаковская Ю. Стандарты – элемент вашего бренда //Фармvivat.– 2006.– №3.– С.4–5.

13. Чебаненко Н. Тандем “продавец – покупатель”: секреты успешных продаж //Фармvivat. – 2006. – № 2. – С.9–10.

Інформаційні ресурси

1. Електронний архів Національного фармацевтичного університету - <http://dspace.nuph.edu.ua>
2. Журнал «Маркетинг и реклама» - www.mr.com.ua/o-zhurnale.html
3. Журнал «Вісник фармації» - www.nbu.gov.ua/old_jrn/Chem.../index.html
4. Журнал «Провизор» - www.provisor.com.ua/
5. Маркетинг газета - <http://www.uam.in.ua/rus/projects/marketing-newspaper/arhive.php>
6. Маркетинговые исследования в Украине - marketing-research.in.ua
7. Наукова бібліотека - <http://lib.nuph.edu.ua;>
1. Освіта в Україні - www.osvita.com.ua/universities/
8. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://zakon.rada.gov.ua>
9. УАМ: Журнал «Маркетинг в Україні» - uam.in.ua/rus/projects/marketing-in-ua/
10. Фармацевтичний журнал: науково-практичний журнал - www.nbu.gov.ua/old_jrn/Chem.../index.html
11. Центр дистанційних технологій НФаУ - pharmel.Kharkiv.edu.

**Зміни та доповнення до робочої програми
2019 – 2020 н.р.**

До навчальної програми у 2019-2020 н.р. внесені такі зміни: число кредитів на вивчення дисципліни – 3.

Число аудиторних занять зменшилось до 10 годин. Це є лекційні години 1-го змістового модулю Етичні, біоетичні та деонтологічні аспекти – складові моральності фармацевтичних працівників:

Етика як сукупність знань про мораль та поведінку	2
Мораль як предмет етики.	2
Професійна етика фармацевтичних працівників	2
Професійна моральність фармацевтичних працівників	2
Основи професійних комунікацій	2

На самостійне опрацювання студентам винесені такі теми Програми 2-го змістового модулю Етичні, біоетичні та деонтологічні основи взаємодії суб'єктів на фармацевтичному ринку:

1. Етичні та біоетичні принципи просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок;
2. Особливості управлінського спілкування;
3. Техніка ділового спілкування

Протокол № 2
від « 2 » вересня 2019 р.

Завідувач кафедри _____

_____ н.р.

Протокол № _____
від « _____ » _____ 200_р.

Завідувач кафедри _____